

Aj po 20 rokoch euru veríme

1. januára oslávilo euro 20 rokov svojej existencie. Najprv ho zaviedlo 11 štátov Európskej únie, ku ktorým sa postupne pridávali ďalšie. Aktuálne ho používa 19, resp. 24 krajín, ak započítame aj miništáty Andorru, Vatikán, San Maríno a Monako, ktoré majú formálne dohody s EÚ a Čiernu horu, ktorá používa euro neformálne.

Slovensko je v eurozóne polovicu z toho času, 10 rokov. Skúsenosti s eurom sú u nás všeobecne dobré, všetky hlavné politické strany sú členstvom Slovenska v eurozóne naklonené, a tak sa téma jeho vhodnosti či nevhodnosti nikdy nestala predmetom diskusií a domácnosti si svoje prípadné finančné problémy s eurom nespájajú. S menou sú spokojní aj podnikatelia, čo je prirodzené, keďže Slovensko je veľmi otvorenou ekonomikou s veľkou prevahou exportu hlavne do eurozóny. Podľa pravidelného prieskumu Európskej komisie Eurobarometer prevažovala na Slovensku za posledných 10 rokov v každom roku s eurom spokojnosť, pričom bola dokonca vždy vyššia ako v celej eurozóne.

A hoci by sa to nemuselo zdať, pozitívny vzťah k spoločnej mene prevažuje vo väčšine členských krajín. Podľa posledného prieskumu z októbra 2018 bolo s eurom spokojných 64 % občanov menovej únie, pričom v každej krajine okrem Cypru a Litvy bola s eurom spokojná nadpolovičná väčšina. Aj tu však bola skupina nerozhodnutých, a tak de facto počet spokojných prevyšoval počet nespokojných. Ak si zoberieme vývoj za posledných 10 rokov, stabilná podpora pre euro chýba v Taliansku, na Cypre a v Litve. V krízových rokoch 2009 - 2010 sa podpora pre euro znížila aj v Portugalsku, Francúzsku, Grécku a v Španielsku, v ostatných rokoch bola ale stabilná.

Sledovať podporu pre euro je dôležité hlavne kvôli tomu, že v prostredí, kde chýba, sa „spoločenskej objednávky“

chopia politické strany a prípadné vystúpenie krajiny z eurozóny sa stáva témou bez ohľadu na to, že to môže mať pre obyvateľov katastrofálny dopad.

Hlavnou hrozbou je Taliansko, kde je podpora pre euro dlhodobo slabšia než v iných krajinách. Za posledných 10 rokov bola až v 5 rokoch nižšia ako 50% (a pritom v turbulentnom roku 2011 sa prieskum ani neuskutočnil či nezverejnil). V rokoch 2014 a 2016 dokonca počet nespokojných prevýšil počet spokojných. Euro sa tak pravdepodobne stalo obeťou všeobecne zlej nálady v prostredí hospodárskej recesie a utečeneckej krízy.

V skutočnosti euro môže za talianske problémy len čiastočne. Pred vstupom do eurozóny bolo Taliansko zvyknuté na neustále znižovanie hodnoty svojej líry, a aby talianska centrálna banka udržala kapitál doma, držala vysoké úrokové sadzby. Po prijatí eura klesli, čo prinieslo hlavne v podnikovom sektore nadmernú úverovú expanziu. A teraz treba dlhy platiť. Dlhodobým a hlavným problémom Talianska však nie je toto, ale zlá štruktúra ekonomiky (zlé podmienky na podnikanie) a hlavne už desiatky rokov zlá demografia spojená s nízkou pôrodnosťou a prestarnutým obyvateľstvom. A za to euro nemôže. Vystúpenie krajiny z eurozóny by problém nevyriešilo, naopak, vyhrtilo.

Taliansko je jedinou veľkou krajinou s (občas) negatívnym názorom na euro, a tak je problém vcelku ľahko manažovateľný. Vo svojej krátkej histórii už euro prekonalo aj krízu, no jeho podiel na svetových rezervných menách opätovne rastie. A tak je takmer isté, že o ďalších 20 rokov nebude v eurozóne krajín menej.

Richard Tóth
Hlavný ekonóm

Pozn.: Ak zoberieme do úvahy dlhodobý, povedzme 10 ročný vývoj kurzov, potom pred rokom 1999 navzájom úzko korelovali meny dvoch skupín krajín. V prvej bolo Nemecko, Francúzsko, Rakúsko, Belgicko, Holandsko a Luxembursko. V druhej Taliansko, Španielsko a Portugalsko. Fínska marka a írsky libra mali vlastný vývoj. Podľa nášho názoru by bolo ekonomicky správne, aby sa eurozóna vytvorila najprv z krajín v prvej skupine (Nemecko, Francúzsko, Rakúsko a Benelux) a ďalšie krajiny by sa pridávali vtedy, ak by sa ich kurz tejto skupine dlhodobo prispôboval. Takýto postup by zabezpečil stabilitu menovej únie.

Kontakt: Richard Tóth, Hlavný ekonóm. Tel. +421 2 3226 6531. Fax: +421 2 3226 6910. E-mail: research@privatbanka.sk, toth@privatbanka.sk. Web: www.privatbanka.sk.

Upozornenie: Vyjadrené názory a pohľady sú stanoviskom autora v čase písania správy. Táto správa vyjadruje len všeobecné stanovisko. Žiadna informácia alebo názor nepredstavuje ponuku na nákup alebo predaj cenného papiera alebo iného finančného nástroja. Správa nie je určená na poskytovanie osobného investičného poradenstva a neberie do úvahy špecifické investičné ciele, finančnú situáciu a osobné záujmy kohokoľvek, kto by mohol túto správu prijať. Hoci sú informácie v správe považované za spoľahlivé, nie je možné zaručiť ich správnosť. Právo meniť akúkoľvek formuláciu kedykoľvek a bez upozornenia vopred je vyhradené. Hodnota cenného papiera alebo iného finančného aktíva a príslušného výnosu môže stúpať alebo klesať a návratnosť investície nie je zaručená. Výkonnosť cenného papiera alebo iného fin. nástroja v minulosti nie je zárukou alebo indikátorom výkonnosti v budúcnosti. Investície na trhoch rýchlo sa rozvíjajúcich krajín sú spravídla kvôli vyššej politickej a ekonomickej nestabilite a nerozvinutému trhu a systému rizikovejšie. Zmeny výmenných kurzov a daňový režim vplyvajú na hodnotu, cenu alebo výnos cenného papiera alebo iného finančného nástroja.

